

BXLimit

BRUXELLESIMI
KALAALLIT NUNAATA SINNIISOQARFIA

Naalackersuisoq Vittus Qujaukitsoq Bruxellesimi

Naalackersuisoq Vittus Qujaukitsup tikeraarnera q. 2

Europa-Parlamentip Issittoq pillugu nalunaarusiaa q. 4

Kalaallit Nunaata EU-llu aalisarneq pillugu isumaqatigiinniarnarat q. 5

Gibraltar aamma Brexit: UK aamma EUP akornanni "kiggeqqasut" q. 8

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Tikilluarit!

Naalakkersuisoq Vittus Qujaukitsup tikeraarnera

BXLimit saqqummersitat aappaannut tikilluarit. Sinniisoqarfiup nutaarsiassaannut ilusiliinermut nutaamut nuannersumik qisuariartoqarnera nuannaarutigisorujussuarput. Nutaarsiassat naalisinnissaat pillugu eqqarsaateqarnerput uppersiinnarparput, matumanilu kingullermernit suli naannerusumik saqqummersitsilluta ingerlateqqipparput – allakkat atuartup ulloq suliffianut ulapaarfiusumut naleqqussarniarlugit. Sinniisoqarfik ukiaanerani ulapaarpoq, tassani pingaarnepaasut akornanni tassaalluni Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut, Niuernermut, Nukissiuuteqarnermut Nunanullu Allanut Naalakkersuisup, Vittus Qujaukitsup tikeraarnera, tamannalu 2016-imi novembarimi aamma decembarimi qaammatip nikinnerata missaani pivoq.

Vittus Qujaukitsoq Naalakkersuisut sinnerlugit Bruxelles-imi Arctic Futures Symposium-imi – naalakkersuisunit allartitanit, Europa-mi inatsisartunit, Europa-Kommissionimi sulisunit, nunap inoqqaavisa aallartitaannit, NGO-nit, ilinniagartuunit, inuussutissarsiortunit allanillu peqataaffigineqartumik ataatsimeersuarnermi ukiut tamaasa pisartumi – oqalugiartunit pingaarnersaalluni qaaqquneqarsimavoq. Ataatsimeersuarneq pingaaruteqarpoq, tassami taanna Europa-Parlament-ip Issittoq pillugu nalunaarussiaata sularineqarnerata nalaani inissinneqarsimammat. Nalunaarussiaq Europa-Kommissionimut aammalu nunanut allanut susassaqarfinit aallartitamut qaffasissumik inissisimasumut Issittoq pillugu akuutitsiviusumik politikkeqarneq pillugu ataatsimoorussamik

Assit - Saamerleq: Naalakkersuisoq Vittus Qujaukitsoq Arctic Futures Symposiumimi oqaaseqartunut apeqquteqartoq. Sanianiipput Mininnguaq Kleist aamma Kaj Holst Andersen. Talerperleq: VQ, NATOp Generalsekretæria Jens Stoltenberg peqatigalugu.

nalunaaruteqarnermut, 2016-imi siusinnerusukkut saqqummiunneqartumut, oqaaseqaateqarnertut ippoq.

Taamaattumik oqaatigisariaqarpoq ataatsimeersuarneq ataatsimoorfissaqartitsiviusoq, tassanngaaniit Naalackersuisut isumaat aammalu Kalaallit Nunaata soqutigisai Naalackersuisup saqqummiussinnaasimallugit. Tassani EU-mi periaatsimi Issittup maannakkut sammineqarnera pissutaalluni, tusarnaartut immaqqa suli soqutiginninnerullutik tusarnaarnerullutillu. Aammattaaq Naalackersuisup Europa-mi inatsisartut, Europa-Parlament-ip Issittoq pillugu nalunaarusiaanik suliaqarnermi suliap ingerlanerani qitiusumik inissisimasut, toqqaannarnerusumik kaffisoqatigiilluni tikillugit naapeqatiginissaannut tikeraarneq aamma atorpaa. Oqariartuutigineqartoq tunngaviusumik tassaavoq, Issittoq aamma Qalasersuaq Kujalleq assigiinngitsut, aammalu Issittumi inoqartoq ineriartortitsinissamik pisariaqartitsisunik. Tamatuma saniatigut naalackersuisuinermi sinaakkutit ilusilikkallu oqartussaaqatigiilluni tunngavilerneqarnikut, ataqqineqartussat, atuutereerput. Europa-Parlament-ip Issittoq pillugu nalunaarusiamut missingiusiaani pissutsit taakkua nassuerutigineqannginnerat takussutissaqarpoq. Siunertaavoq nalunaarusiaq inaarutaasoq 2017-imi januaarip naalernerani Europa-Parlament-imi akuerineqassasoq. Arctic Futures Symposium-imi ataatsimeersuarnissaq sioqqullugu soqutigisaqartut allat peqatigalugit aaqqissuisut piareersaataasumik ataatsimiititsisarneranni

sinniisoqarfik peqataavoq.

Vittus Qujaukitsup tikeraarnermi nalaani taamatutaaq NATO-mi Generalsekretær Jens Stoltenberg ataatsimeeqatigaa – ataatsimeeqatigiinneq ukiumi siusinnerusukkut ingerlanneqartussaasimagaluarpoq, kisianni silarlunna pissutigalugu Naalackersuisup Bruxelles-imut angalanissaa pingitsoorsimalluni. Illuatungeriit tamarmik suliat maannakkut pisut pillugit imminnut ilisimatitseqatigiipput. Generalsekretærip tungaaniit Rusland-imut, Syrien-imut, ajortumeeriniat qunusaarinerannut, Cyber-imi sorsunnermut, Issittup nunap immikkoortuatut eqqissisimaffiuneranut il.il.

Assit: Naalackersuisoq Vittus Qujaukitsoq aamma 1: EP-mi ilaasortaq Sirpa Pietikäinen.
2: EP-mi ilaasortaq Urmas Paet

tunngasut qulequtaritinnearput. Naalakkersuisoq Pituffimmi Sakkutooqarfimmut tunngatillugu pissutsit, illersornissamut atatillugu Kalaallit Nunaata-Danmarkip-USA-p akornanni pissutsit, oqaluttuarisaanermi sakkutooqarfiit mingutsitsineri, Naalakkersuisut nutaat aamma namminiilivinnissap sammineqarnerata annertusinera, pillugit ilisimatitsissuteqarpoq.

Illuatungeriinnut tamaginnut, suliat illuatungeriinni pingaartinneqartut pillugit paasitseqatigiinneq iluaqutaavoq pingaaruteqarlunilu.

BXLimit manna saqqummersoq atuarluariuk!

Assi: Naalakkersuisoq Vittus Qujaukitsaq Europa-Parlamentimi ilaasortaq Ole Christensen peqatigalugu

Europa-Parlamentip Isittoq pillugu nalunaarusiaa

Assit: Uiloq Mulvad Jessen aamma Mininnguaq Kleist Europa-Parlamentip Isittoq pillugu nalunaarusiaata oqaluuserineqarnerani tusarnaartut.

Europa-Kommissionip aamma EU'p ataatsimut nunanut allanut sullissiviata Europa-Parlamentimut aamma Siunnersuisoqatigiinnut (Rådet) "Issittumut ataatsimoorussamik EU-p politikkeqarnissaa" pillugu april 2016-imi ataatsimoorlutik nalunaarutigisaat tunngavigalugu Europa-Parlamentip maannakkut aammattaaq tamakkuninnga suliaqarluni aallartippoq. Issittoq pillugu isumaliutissiissutissamut missingiut saqqummersinneqarsimavoq

Europa-Parlamentip Avatangiisinut Ataatsimiititaliaata (ENVI) aamma Nunanut Allanut Ataatsimiititaliaata (AFET) akisussaaffigisaat. Isumaliutissiissutissamut missingiummut nalunaarusiortuupput Urmas Paet (Estland), Alliancen af Liberalenut aamma Demokrater for Europa-mut ilaasortaq aamma Sirpa Pietikäinen (Finland), Det Europæiske Folkepartis Gruppe-mut (Kristelige Demokrater) ilaasortaq.

Europa-Parlamentip ataatsimiitsitaliaasa uku isumaliutissiissut oqaluuserisimavaat: Aalisarnermut Ataatsimiititaliap (PECH), Nunani Tamalaani Niuernermut Ataatsimiititaliap (INTA), Nunap Immikkoortuinik Ineriartortitsinermit Ataatsimiititaliap (REGIO).

Inuussutissarsionermut, Suliffeqarnermut, Niuernermut, Nukissiuteqarnermut Nunanullu Allanut Naalakkersuisup Vittus Qujaukitsup Europa-Parlamentimut ilaasortat Urmas Paet (AFET) aamma Sirpa Pietikäinen (ENVI) ataatsimeeqatigai. Ataatsimiinnerni Naalakkersuisup Issittoq pillugu isumaliutissiissutissamut missingiutip imarisaanut tunngatillugu Kalaallit Nunaannit isumakulugineqarnerpaasut taakkartorpai.

Europa-Parlamentip isumaliutissiissutissamut missingiutaanut siullermut oqaaseqaatinut tunngatillugu nunat issittumiittut akornanni isumaqatigiittoqaaq, ilaatigut imaani illersugassanut, avatangiisinut sunniutaasussanik naliliisarnermut (VVM) aamma Issittup Qalasersuarmut Kujallermut sanilliunneqarneranut tunngatillugu.

ENVI-p aamma AFET-ip missingiut siullermeerlutik oqallisigaat ulloq 8. november 2016, taamani allanngortitassanut siunnersuutit tulliullugit tamanut saqqummunnearlutik. Allanngortitassanut siunnersuutit 400-nit amerlanerupput. Inaarutaasumik taasivissanngortinneqarpoq ulloq 31. januar 2017.

Kalaallit Nunaata EU-llu aalisarneq pillugu isumaqatigiinniarnert

Suliffimmik misiliisumit Natummit ilanngussa

Nunatta EU-llu akornanni Aalisarneq pillugu isumaqatigiisummumut atatillugu ukiut tamaasa isumaqatigiinniartoqartarpoq nunatta imartaani Europamiut aalisarnissaannut tunngavissiiviusumik. Matumani isumaqatigiinniarnert aappassaat

isumaqatigiisummik nutaamik piffissamut 2016-imiit 2020-mut atuuttumik tunngaveqarput 2017-imiilu aalisarnermut kisitsisit inissinneqartussaassallutik.

Assit - Saamerleq: Aalisarneq pillugu isumaqatigiinniarneq - EU saamiatungaani, Kalaallit Nunaallu talerpiatungaani issiasut. Talerperleq: Kalaallit Nunaata aallartitaai oqaloqartigiittut.

Assi: Emmanuel Berck aamma Emanuel Rosing Aalisarneq pillugu isumaqatigiissut atsioraat.

Isumaqatigiinniarnert 22-25. november 2016-imi pipput Nunatsinniillu aallartitat tassaapput Aalisarnermut Piniarnermullu Naalackersuisoqarfimmeersut, Aningaasaqarnermut Naalackersuisoqar-fimmeersut, Kalaallit Nunaanni Aalisarsinnaanermut Akuersissutinik Nakkutilliisoqarfimmeersut, Pinngortitaleriffimmeersut kiisalu nunatsinni aalisarnermik inuussutissarsiuteqartuneersut. Aallartitat katillugit 16-iupput, taakkununga ilanngullugit Kalaallit Nunaata Bruxellesimi Aallartitaqarfianeersut, tassani Mininnguaq, Uiloq uangalu nammineq peqataalluta. Unneqqarillunga nas-suerutigisariaqarpara aalisarnermut tunngasuni suliassaqarfik qarsupittumik ilisimasaqarfigakku. Taamaattorli Nunatsinni aalisarneq ataatsimut isigalugu, aammali taamatut isumaqatigiinniartarnerup qanoq ingerlasarnera pillugit isumaqatigiinniarnert najuuffigalugit ilikkagaqarnartorujussuuvoq. Isumaqatigiinniarneq pikkunarpoq malunnarlualunilu aalisarnermut tunngasuni suliassaqarfimmi uninngaannartoqanngitsoq taamaattumillu nukit tamarmik atorneqartariaqarlutik.

Assi: Emanuel Rosing aamma Emmanuel Berck pappiaqqat atsioreerlugit skååleertut.

Nunatsinnut taama pingaaruteqartigisumut paasiaqarluni nuannerpoq, tassami aalisarnermut tun-ngasuni suliassaqarfik nunatsinnit avammut nioqquteqarnerup ilarujussuarimmagu. Isumaqatigiinniarnertaani ilaatigut susassaqartut marluusut akornanni paasissutisseeqatigiittoqar-poq aalajangigassaqarluarmallu piffissap ilarujussua uagutsinnut utaqqinarpoq, isumaqatigiinniarnert aallartitanit aqutsisuusut marluk taakku, tassa Aalisarnermut Piniarnermullu Naalackersuisoqarfimmi immikkoortortamut pisortaq Emanuel Rosing kiisalu EU-mit illugiilluni isumaqatigiissuteqartarnermut nunallu tamalaat imartaanni nakkutilliinermut allaffiup pisortaa Emmanuel Berck marluinnaallutik oqaloqatigiittariaqartarmata inissitsiteriniarlutik.

Piffissattaq ilaa aallartitaneersut tamarmik, tassa Nunatsinneersut EU-meersullu tamarmik immikkut katersuullutik eqikkaasarnerannut atorpeqarpoq. Tassani *suleqatigiinneq* malunnavippoq, Emanuel Rosing aallartitanit tamanit siunnersuutininik, Pinngortitaleriffimmit ilisimatusarnikkut kaammattuutininut, Aningaasaqarnermut Naalackersuisoqarfimmit aamma Aalisarnermut Piniarnermullu Naalackersuisoqarfimmit Aalisarsinnaanermullu Akuersissutinik Nakkutilliisoqarfimmit akinik pisassiissutinillu naatsorsuisarnermut tunngasunik, aallartitanit naliliinernik, inuussutissarsiummik ingerlataqartunit, soorlu Polar Seafoodimit, Arctic Prime Fisheries-imiit KNAPK-miillu kaammattuutininik immersorneqartussaalluni.

Oqaatigineqareersutut ajornaatsuunngilaq, kisianni nunatsinnut pitsaanerpaamik angusaqarniarlutik Nunatsinneersut qanoq sukataartiginerat misigalugu nuanneqaaq.

Assi: Esben Ehlers (GL), Katrin Vilhelm Poulsen (GL), Michele Surace (EU) aamma Emmanuel Berck (EU).

Pissusiviusut:

- Nunarput 1985-imiilli EU-mik aalisarneq pillugu isumaqatigiissuteqalersimavoq piffissalli qiteqqunnerani naliliinerup kingorna isumaqatigiissut 2003-mi marlungorlugu avinneqarpoq. Ullumikkut aalisarneq pillugu suleqatigiinnissamik isumaqatigiissuteqartoqarluni aalisarnermut tunngasuni nunatsinni suliassaqarfiup ineriartortinneqarneranut tapertaanermut tunngasumik (missingersuutininut tapiissutinik taaneqartartaq), kiisalu aningaasarsiorneq tunngavigalugu aalisarneq pillugu isumaqatigiissuteqartoqarluni, nunatta imartaani EU-mut pisassiisarnermik tunngaveqartumik.
- Aalisarneq pillugu isumaqatigiissut maanna piffissamut 2016-2020-mut atuuttoq isumaqatigiissutit arfineq aappassaraat.
- Nunatta isumaqatigiissut naapertorlugu EU-mit isertitai aallaaviatigut imaapput: 16.099.978 euro (119.687.236 kr. miss.) + 2.931.000 euro (21.789.054 kr. miss.) Aningaasat taakku pisassiissutit, akit il.il. apeqqutaatillugit nikerarsinnaapput.

Gibraltar aamma Brexit: UK aamma EUP akornanni “kiggeqqasut”

Gibraltar tuluit imarpik ikaarlugu nunasiaatigaat (taamaattoq OCTA-mi ilaasortaanani) Spaniaimut killeqarfeqarluni. Gibraltar, Gibraltarip ikerasaani, Atlantikumik aamma Akullersuarmik ataqatigiissitsisumi, inissisimavoq, aammalu qeqertaasaq taamaallaat 6,7 km²-isut annertussuseqarpoq. Gibraltar 1713-imi *Utrechttraktaten* naapertorlugu Spaniamit Tuluit Nunaannut tunniunneqarpoq aammalu pisortatigoortumik 1830-imi tuluit kunngeqarfik sinnerlugu nunasiaatigilerpaat. Gibraltarip atugai aamma oqaluttuarisaanera nunamik tigusinissaq pillugu Spaniap aamma Kunngeqarfeqatigiit aamma Irlandip avannarliup (UK) akornanni akiuunnermik sunnersimaneqarpoq. Ilaatigut Spaniami kisermaassilluni naalakkersuisup General Francisco Franco-p, taassuma Spaniap ilaatut ilanngutsinnissaanut pinngitsaaliiniarsarluni 1969-1985 akornanni killeqarfik matuaa. Tamatuma kingunerisaanik Gibraltarimi innuttaasut mattunneqarput, tassami nunamiit taamaallaat imaatigut imaluunniit timmisartumik aallarlutik anisinnaaleramik. 1967-imi innuttaasut taasitinneqarput, tassani innuttaasut naalagaaffimmut atassuteqarnertik pillugu taasinnissamut periarfissaqarlutik aammalu 2002-imi taasiteqqinneqarput, tassani Spania aamma UK akornanni naalakkersuineq avinneqarnissaanut periarfissaqarneq pillugu taasisussaallutik. Marlunni taakkunani tamaginni UK-p ataaniiginnarniarlutik qinerpaat. Kisianni maannakkut naluneqanngitsutut ineriartornernik nutaanik pisoqarpoq – kingunerisaanillu aamma unammilligassanik nutaanik pisoqarluni, tassalu *Brexit*.

Gibraltarimi innuttaasut 96 procentii EU-miiginnarnissamut taasipput. Tamatumunnga ilaatigut pissutaavoq Gibraltarimi aningaasaqarnerup nunap iluani niuerfiit iluanni suleqatigisanut niuerneramik aallaaveqarnera, taamaattumillu killilersorneqanngitsumik EU-miissinnaaneq Gibraltar-imi innuttaasunut tunngaviumik pingaaruteqarluni.

Gibraltarip erfalasua Assi: Wikipedia

Pissusiviusut:

- Innuttaasut 32.000 missaat (kisitsisit 2015-imeersut).
- Suliaqarnikkut inatsisit inatsisartunit 17-iniit qinikkatut ilaasortaasunit aalajangersarneqartarput.
- Aningaasaqarnermi aallaaviupput: takornariartitsisarneq, internettikkut niuerneq, 'online gaming', aningaasalersuinnikkut kiffartuussinerit aamma shipping.
- Gibraltar Island Games-inut ilaasortaavoq, Kalaallit Nunaattuulli.
- Pisortatigoortumik oqaatsit: Tuluttut

12.000-it missaanniittut Spaniameersut aammalu allani EU-mi nunaneersut ullut tamaasa Spania Gibraltarillu killeqarfiaatigoorlutik uteqattaartarput. UK-ip "Hard Brexit"-imik taagorneqartoq toqqarlugu Brexit-imut isumaqatiginninniarnert inerneqassappata, tassani nunap iluani niuerfimmu periarfissaqarneq kiisalu killilersorneqanngitsumik nuttarsinnaaneq annaaneqassapput. Tamanna Gibraltarimi aningaasaqarnermut annertooujussuarnik sunniuteqartussaavoq. Taamaattumik piffissami tassani Gibraltarimi pisortatigoortumik aaqqiissutissarsiniartoqarpoq, Gibraltarip maannakkut EU-imut attaveqarnerani periarfissarineqartunik, Gibraltarip iluaqutissartaasunik sapinngisamik amerlanerpaanik periarfissaqaannarnissaanik qulakkeerisinnaasunik.

Nunami *chief minister* (ministerit qullersaat), Fabian Picardo oqarpoq EU-mut ataannarnissamut periarfissanik allanik ujarlerlutik, ilanngullugit suleqatissatut inissisimasinnaaneq, soorlu Kalaallit Nunaata EU-mut taamatut inissisimaneratut ittoq. Tassunga atatillugu Gibraltarimi *Deputy Chief Minister* (ministerit qullersaannut naalakkersuisoqarfimmi pisortaq) Joseph Garcia-p sinniisoqarfimmi pisortaq Mininnguaq Kleist ataatsimeeqatigaa.

Ataatsimiinnermi taamatutaaq allatsi Caine Sanchez kiisalu Bruxellesimi Gibraltarimi sinniisoqarfiani aqutsisoq Graham Watson peqataapput. Ataatsimiinnermi aallartitat Gibraltarimeersut Kalaallit Nunaata EU-mut attaveqarnini immikkut ittoq taanna qanoq iliuseqarfigineraa apeqqutigaat, tamannalu pillugu tamatuma kingorna Mininnguaq paasisutissiivoq. Tamatuma kingorna aallartitat pisortatigoortuunngitsumik kalaallit aallartitaasa Gibraltarimukarnissaannut aammalu tamatumingga soqutiginnissagaluarunik pissutsit pillugit paasisaqariartornissaannut qaaqqusipput.

Gibraltarip nunaata assinga. Assi: uniglovetravel.com

Natuk inuulluaqqullugu Kuluk tikilluaqquneqarpoq!

Maanna maani Kalaallit Nunaata Bruxellesimi nuannersumi Aallartitaqarfiani suliffimmik misiliinera naalerpoq. Januaarip ulluisa 31-ianni ilinniarnera naammassiartorlugu Københavnimukassaanga. Sorpassuit peqataaffigisinnaagakkitt iluanaarpunga inerniliussinnaallugulu Bruxellesimi ingerlata-passuaqarmat Nunatsinnut attuumassuteqartunik, aammali EU Issittumut Nunatsinnullu tunngasu-nik ingerlatanut peqataanissamat soqutiginnittorujussuummat. Ilaatigut Issittumi umiarsuit inger-laartarnerat silaannaallu allanngoriartornera pillugit ataatsimeersuarnernut peqataavunga, Europa-Parlamentip Issittoq pillugu nalunaarusiamik suliarinninneranut missingiusiaanullu malinnaallunga, Arctic Futures Symposiumimut peqataallunga, tassani tassunga atatillugu Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut, Niuernermut, Nukissiuuteqarnermut Nunanullu Allanut Naalakkersuisoq Vittus Qujaukitsoq tikeraarluni oqalugiarlunilu, Arctic Stakeholder Forumip aallartisarneranut peqataallunga, Nunatta EU-llu akornanni aalisarneq pillugu isumaqatigiinniarnernut najuullunga, Brexitip suliarineqarnerani, kiisalu CETA-p atsiorneqarnerani Bruxellesimiillunga, soorunalumi aamma OLT-mut attuumassuteqartunik ingerlataqarnermut peqataallunga. Taamaammat aap, sorpassuit!

Minnerunngitsumik maani Bruxellesimi nutaanik ikinngutitaarpunga iluanaarpungalu suleqatikka nuannersut silassorissullu Mininnguaq, Uiloq aamma Anne-Marie ilisarismalerakkit! Ilisimasasi isumassarsiatialasilu tamaasa qujaruppakka! Suleqatigisinnaagassi qujaqaanga neriuppungalu siunissami aamma suleqatiginissassinnut periarfissaqarumaartoq! Taamatut allallunga suliffimmik misiliisussap tullia Kuluk Lyberth tikilluaqquara oqarfigalugulu piffissaq pissanganartorujussuaq ilikkarfiussarlu ornikkitt!

Au revoir et à bientôt!

- Natuk

Assini ilaanngitsoortarama aajuna "angumereqqatarlugu" selfie-q.